

Handelingen – hoofdstuk 21

*Vertaling Bible Commentary van Andrew Wommack
Wiebrig Calderhead, 2008*

Handelingen 21

1 En het geschiedde, toen wij in zee gestoken waren, nadat wij ons van hen hadden losgescheurd, dat wij recht op Kos aankoersten en de dag daarna op Rodos en vandaar op Patara.

Opmerking 1 bij Handelingen 21:1: Kos is een eiland in de Egeïsche Zee voor de kust van Klein-Azië (in het Nieuwe Testament Asia genoemd, zie opmerking 3 bij Hand. 16:6)¹. Het ligt ongeveer 80 km ten zuiden van Milete (zie opmerking 6 bij Hand. 20:15)² en ongeveer een dag varen ten noordwesten van Rodos (zie opmerking 2 bij dit vers). Het eiland is ongeveer 40 km lang en 8 km breed en ligt van het noordoosten naar het zuidwesten. Kos was de geboorteplaats van Hippocrates, de stichter van de medische wetenschap. Paulus bracht een nacht door op Kos op zijn reis van Milete naar Judea (zie opmerking 1 bij Joh. 4:3)³.

Opmerking 2 bij Handelingen 21:1: Rodos is een groot eiland voor de kust van het hedendaagse Turkije. Het eiland is ongeveer 100 km lang en 38 km breed. De hoofdstad van Rodos heet ook Rodos. Aan het eind van zijn derde zendingsreis deed Paulus Rodos aan op weg naar Jeruzalem.

De Grieken vestigden zich op Rodos en het eiland vormde een onderdeel van de Atheense staat (zie opmerking 1 bij Hand. 17:15)⁴. Ongeveer 400 v.C. werd Rodos onafhankelijk van Athene en drie stadstaten verenigden zich met Rodos als de hoofdstad. Het eiland kwam onder het gezag van Perzië, daarna Macedonië (zie opmerking 1 bij Hand. 16:9)⁵ en vervolgens de Romeinen.

De stad Rodos was het commerciële centrum van de Middellandse Zee en had een prachtige haven. Bij de ingang tot de haven stond de Kolos van Rodos, één van de zeven wereldwonderen van de antieke wereld. Het was een beeld van meer dan 30 meter hoog van Apollo die een fakkel vasthield. Dit diende als een vuurtoren. De schepen voeren tussen de voeten van dit beeld de haven in en uit. De Kolos werd in ongeveer 224 v.C. door een aardbeving verwoest, iets meer dan zestig jaar nadat het was opgericht.

Opmerking 3 bij Handelingen 21:1: Patara was een stad in Lycië, een gebied in het zuidelijk deel van Klein-Azië en lag net ten westen van Pamfylië (zie opmerking 2 bij Hand. 13:13)⁶. Het was een grote stad met een mooie haven en van hieruit gingen handelsroutes door geheel Asia.

Paulus bezocht Patara op zijn derde zendingsreis en verwisselde hier van schip terwijl hij onderweg was naar Jeruzalem.

2 En nadat wij een schip gevonden hadden, dat naar Fenicië zou oversteken, gingen wij aan boord en voeren af.

3 En toen wij Cyprus in zicht gekregen hadden en het links hadden laten liggen, voeren wij naar Syrië en kwamen te Tyrus aan, want daar zou het schip zijn lading lossen.

4 En wij vonden de discipelen en bleven daar zeven dagen. Dezen zeiden Paulus door de Geest, dat hij zich niet naar Jeruzalem moest inschepen.

Opmerking 4 bij Handelingen 21:4: Sommige mensen hebben geopperd dat dit vers eigenlijk niet zegt dat de Heilige Geest Paulus verbood om naar Jeruzalem te gaan. De Heilige Geest zei juist dat hij niet naar Jeruzalem zou moeten gaan als hij niet vervolgd wilde worden. Als dat het geval was, dan had Paulus een keuze en kon hij eenvoudigweg ervoor gekozen hebben om door te reizen naar Jeruzalem. Dit zou een antwoord geven op de vele vragen of dit een voorbeeld was dat Paulus God ongehoorzaam was.

Hoewel er een argument voor is dat uit dit vers wordt geconcludeerd dat Paulus een keuze werd gegeven, wordt het niet duidelijk gezegd. Op het eerste gezicht zou dit vers suggereren dat Paulus de Heilige Geest ongehoorzaam was, hoewel dit helemaal niet strookt met zijn eerdere handelingen (bijv. Hand. 16:6-7)⁷ en zijn latere verklaringen (Hand. 23:1)⁸. Het is opmerkelijk dat Paulus in zijn latere brieven dit niet een zonde of vergissing noemt en dit geeft te meer een reden om ervan uit te gaan dat hij een keuze moet hebben gehad.

5 Toen het nu zover was, dat wij de dagen hadden voleindigd, gingen wij vandaar verder op reis, terwijl zij ons allen met vrouwen en kinderen uitgeleide deden tot buiten de stad; en op het strand knielden wij neder, baden en 6 namen afscheid van elkander. Wij gingen scheep en zij keerden naar huis terug.

7 Na afloop van de vaart van Tyrus uit kwamen wij te Ptolemaïs aan, begroetten de broeders en bleven één dag bij hen.

Opmerking 5 bij Handelingen 21:7: Ptolemaïs was een stad in Palestina, ongeveer 48 km ten zuiden van Tyrus (zie opmerking 1 bij Hand. 12:20)⁹ aan de kust van de Middellandse Zee. Oorspronkelijk heette deze stad Accho, maar het werd hernoemd naar Ptolemeüs, de koning van Egypte, die de stad in 100 v.C. herbouwde.

Paulus bezoekt Ptolemaïs aan het eind van zijn derde zendingsreis, terwijl hij onderweg was naar Jeruzalem. Hij bleef hier één dag terwijl hij bij de broeders verbleef.

8 En de volgende dag gingen wij vandaar en kwamen te Caesarea; en gekomen in het huis van Filippus, de evangelist, die behoorde tot de zeven, bleven wij bij hem.

Opmerking 1 bij Handelingen 21:8: Dit was het derde bezoek van Paulus aan Caesarea (zie opmerking 2 bij Hand. 8:40)¹⁰ wat in de Schrift wordt vermeld

(1ste keer – Hand. 9:30;¹¹ 2de keer – Hand. 18:22)¹². Paulus zat later meer dan twee jaar gevangen in Caesarea (Hand. 24:27)¹³.

De gemeente in Caesarea was begonnen door de bediening van Petrus toen Cornelius (zie opmerking 1 bij Hand. 10:1)¹⁴ en zijn huis wedergeboren werden (Hand. 10). Philippus de evangelist was één van de zeven oorspronkelijke diakenen van de gemeente van Jeruzalem. Hij woonde in Caesarea en bood Paulus een plek aan om te verblijven.

9 Deze had vier ongehuwde dochters, die profetessen waren.

10 En toen wij daar verscheidene dagen bleven, kwam uit Judea een zeker profeet, genaamd Agabus.

11 Toen deze bij ons gekomen was, nam hij de gordel van Paulus, en zich voeten en handen bindende, zeide hij: Dit zegt de heilige Geest: De man, van wie deze gordel is, zullen de Joden te Jeruzalem zo binden en uitleveren in de handen der heidenen.

Opmerking 2 bij Handelingen 21:11: Anders dan de boodschap van de Heilige Geest die Paulus in Tyrus ontving (zie nogmaals opmerking 1 bij Hand. 12:20), werd in deze profetie niet gezegd dat Paulus niet naar Jeruzalem zou moeten gaan. Er werd hem verteld wat hem daar zou overkomen (zie opmerking 4 bij Hand. 21:4).

12 Toen wij dit hoorden, verzochten zowel wij als de broeders daar ter plaatse hem, niet op te gaan naar Jeruzalem.

13 Toen antwoordde Paulus: Wat doet gij, dat gij weent en mijn hart week maakt? Want ik voor mij ben bereid, niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor de naam van de Here Jezus.

14 En toen hij niet te overreden was, hielden wij ons stil en zeiden: De wil des Heren geschiede.

15 En na die dagen maakten wij ons reisvaardig en gingen op naar Jeruzalem; 16 en met ons gingen ook enige van de discipelen uit Caesarea mede, die ons brachten bij een zekere Mnason van Cyprus, een der eerste discipelen, wiens gasten wij zouden zijn.

Opmerking 1 bij Handelingen 21:16: Dit is de enige keer dat Mnason in de Schrift wordt genoemd, maar uit dit vers valt veel op te maken. Mnason was van het eiland Cyprus (zie opmerking 2 bij Hand. 11:19)¹⁵, net zoals Barnabas (zie opmerking 1 bij Hand. 4:36)¹⁶. Hij was een van de eerste discipelen. Dit verwijst naar de tijd dat hij bekeerd werd (zie opmerking 2 bij dit vers). Hij was gastvrij, zoals blijkt uit het feit dat hij Paulus en zijn gezelschap onderdak bood.

Sommigen hebben gespeculeerd dat, omdat Lucas één van de reisgenoten van Paulus was, Mnason aan hem informatie heeft gegeven die hij kon gebruiken voor de samenstelling van zijn chronologie van de gebeurtenissen in de vroegste dagen van de gemeente in het boek Handelingen.

Opmerking 2 bij Handelingen 21:16: Het Griekse woord dat hier is vertaald met "een der eerste" is "archaios" en heeft veel verschillende betekenissen. Veel geleerden denken dat het woord in dit geval niet naar leeftijd verwijst, maar dat

Mnason één van de eersten was die vanaf het begin van de verkondiging het evangelie had aanvaard.

De gebeurtenis in dit vers vond omstreeks 57-58 AD plaats (zie opmerking 2 bij Hand. 18:23)¹⁷, of 35-37 jaar na de opstanding van Jezus. Veronderstellende dat Mnason op twintigjarige leeftijd wedergeboren werd, dan zou hij nu midden vijftig zijn.

17 En toen wij te Jeruzalem kwamen, heetten de broeders ons van harte welkom.

18 En de volgende dag ging Paulus met ons Jakobus bezoeken, en alle oudsten waren daarbij aanwezig.

Opmerking 3 bij Handelingen 21:18: Dit is de Jakobus die de halfbroer was van de Heer (zie opmerking 2 bij Joh. 2:12,¹⁸ opmerking 3 bij Marc. 1:19 ¹⁹ en opmerking 15 bij Hand. 12:17)²⁰. Deze Jakobus was het hoofd van de gemeente van Jeruzalem. In Handelingen 15 staat beschreven dat Paulus en Barnabas voor deze gemeente verschenen.²¹

Dit is de laatste keer dat Jakobus in Handelingen wordt genoemd. In de Schrift wordt niet onthuld wat er met hem gebeurde. De historicus uit de eerste eeuw, Josephus Flavius, schreef dat Jakobus ten onrechte terechtstond voor het Sanhedrin en tot de dood gestenigd werd. Hij dateerde de dood van Jakobus tussen de gouverneurschappen van Festus en Albinus. Festus stierf in 62 AD. Daarom zou dit ongeveer het jaar van het martelaarschap van Jakobus kunnen zijn.

19 En toen hij hen begroet had, verhaalde hij in bijzonderheden, wat God onder de heidenen door zijn dienst had verricht.

20 En zij loofden God, toen zij dit hoorden, en zeiden tot hem: Gij ziet, broeder, hoeveel duizenden er onder de Joden gelovig zijn geworden en allen zijn zij ijveraars voor de wet;

21 nu heeft men hun van u verteld, dat gij alle Joden onder de heidenen afval van Mozes leert, door te zeggen, dat zij hun kinderen niet behoeven te besnijden, noch naar de gebruiken te leven.

Opmerking 4 bij Handelingen 21:21: Dit was geen juiste verklaring. Paulus leerde de heidense Christenen geen afval van Mozes. Ze waren nooit onder de wet van Mozes! Je kunt niet afstand doen van iets waar je nooit aan gebonden bent geweest. De wet was aan de Joden gegeven en was nooit bedoeld voor de heidenen (Rom. 2:14; Ef. 2:12)²².

Het is duidelijk dat het houden van de sabbat, wat een opvallend gebod in de wet van Mozes is, nooit was bedoeld voor de heidenen (Ex. 31:16-17)²³. Paulus werd er met name van beschuldigd dat hij de heidenen leerde zich niet te laten besnijden, maar nogmaals, dit vormde een onderdeel van het Joodse verbond. De heidenen werden geen Jodengenoten, zij werden Christenen.

Het dispuut waar Paulus bij betrokken raakte was veroorzaakt door Joodse Christenen die dachten dat het Christendom gewoon een verlenging was van het

Jodendom. Ze begrepen niet dat de Joodse religie en het Christendom niet gemengd konden worden. De religies spreken elkaar niet tegen, maar het Nieuwe Verbond stijgt zover boven het Oude Verbond uit dat het niet mogelijk is deze twee te mengen (zie opmerking 1 bij Luc. 5:36)²⁴.

22 Wat is dan het geval? Zij zullen stellig horen, dat gij aangekomen zijt.

Opmerking 5 bij Handelingen 21:22: Wat Jakobus hier zegt, dat de menigte stellig zou horen dat Paulus was aangekomen, toont aan dat de kwestie van wet versus genade een heet hangijzer was onder de Joodse Christenen. Daarom dachten Jakobus en de andere oudsten dat het verstandig was om Paulus iets te laten doen wat de situatie zou matigen.

23 Doe daarom wat wij u zeggen: Er zijn vier mannen bij ons, die een gelofte op zich genomen hebben;

24 neem hen mede, heilig u met hen en draag de kosten voor hen, opdat zij hun hoofd kunnen laten scheren; dan zullen allen bemerken, dat van alles, wat men hun van u verteld heeft, niets waar is, maar dat gij ook zelf medegaat in de onderhouding van de wet.

Opmerking 6 bij Handelingen 21:24: Dat Paulus de kosten voor de vier mannen zou dragen was een poging om aan de Joden te laten zien dat hij niet tegen de wet was, omdat hij zelf ook de gelofte zou afleggen en anderen die hetzelfde deden financieel zou ondersteunen.

Er wordt verondersteld dat Paulus en deze mannen de Nazireeër gelofte (Num. 6:13-15)²⁵ op zich zouden nemen. Volgens de wet zouden ze dan per persoon een gaaf éénjarig schaap, een gaaf éénjarige ooi, een gave ram, een korf ongezuurde broden van fijn meel, koeken aangemaakt met olie, dunne ongezuurde broden bestreken met olie, het bijbehorend spijsoffer en de bijgehorende plengoffers moeten offeren. Tegenwoordig zou de prijs hiervoor honderden euros per persoon bedragen en duizenden euro's voor deze groep van vijf mensen.

Hoewel Paulus meldde dat er tijden waren dat hij zonder natuurlijke inkomsten was (Fil. 4:12)²⁶ kunnen we zien dat dit niet altijd het geval was. Paulus had behoorlijk wat geld. Anders zou hij niet in staat zijn geweest deze mannen voor hun gelofte te financieren. Als dit geld hem was gegeven door de oudsten van de gemeente van Jeruzalem, dan zou het op niemand indruk hebben gemaakt dat hij de kosten voor deze gelofte op zich nam. Daarom zegt dit wel wat over de financiële toestand waarin Paulus tenminste bij tijden verkeerde.

Opmerking 7 bij Handelingen 21:24: Paulus hield de wet. Maar zijn daden van heiligheid die de geboden van de wet vervulden waren het natuurlijke gevolg van de relatie die hij door geloof met de Heer had en niet een manier om deze te bereiken. Heiligheid is een vrucht, niet een basis van redding (zie opmerking 1 bij Matt. 22:36)²⁷ en opmerking 21 bij Matt. 23:26)²⁸.

25 Maar inzake de heidenen, die tot het geloof gekomen zijn, hebben wij als ons oordeel geschreven, dat zij zich hebben te wachten voor wat de afgoden geofferd is, voor bloed, voor het verstikte en voor hoererij.

26 Toen nam Paulus die mannen mede, en hij heiligde zich de volgende dag met hen, ging in de tempel en deed aangifte, dat de dagen der heiliging zouden duren, totdat voor ieder hunner het offer gebracht was.

Opmerking 8 bij Handelingen 21:26: Hier begint een verhaal dat in het boek Handelingen het moeilijkst te begrijpen is. Paulus was Gods kampioen van genade geworden en had de deur naar redding voor de heidenen geopend. Zes of zeven jaar vóór deze gebeurtenis (Hand. 15) had Paulus met succes bij de oudsten van de gemeente van Jeruzalem bepleit dat het houden van de wet geen vereiste was voor redding. Jakobus en de andere oudsten hadden hiermee ingestemd en hadden hun bevindingen op schrift gesteld (Hand. 15:20)²⁹.

In een schijnbare omkering van deze met moeite bevochten overwinning, probeert Paulus aan de Joden te bewijzen dat hij niet tegen de wet van Mozes is doordat hij een gelofte op zich nam (waarschijnlijk de Nazireeër gelofte – Num. 6,³⁰ zie opmerking 6 bij Hand. 21:24) en voor vier andere mannen betaalde die hetzelfde deden. Eerder had hij geweigerd om zulk soort concessies te doen (Gal. 2:3-5)³¹. Het lijkt erop dat Paulus hier een compromis sluit. Sommigen hebben daarom gespeculeerd dat alle moeilijkheden die Paulus in Jeruzalem ondervond en de daaropvolgende jaren van gevangenschap zijn eigen schuld waren, of nog erger, een straf van God omdat hij toegaf aan de eisen van de Joden.

Als je dit combineert met de profetieën die Paulus ontving toen hij op weg was naar Jeruzalem (zie opmerking 4 bij Hand. 21:4 en opmerking 2 bij Hand. 21:11) dan schijnt het bewijs onbetwistbaar dat dit een grote vergissing was, zo niet ronduit een daad van ongehoorzaamheid van Paulus.

Maar ook al zou dit het geval zijn, dan kunnen we tenminste zeggen dat dit een illustratie is van de buitengewone liefde van Paulus voor de Joden, waarover hij in Rom. 9:1-3 sprak.³² Als hij zich al had vergist, dan was het zijn liefde voor anderen waardoor hij in moeilijkheden raakte. De meesten van ons zouden gezegend zijn als we zulk soort fouten maken.

In ieder geval kan met zekerheid worden gezegd dat Paulus deze daad van de wet niet uitvoerde met het doel om zichzelf gerechtvaardigd voor God te maken. Paulus maakt het in zijn onderwijs overvloedig duidelijk dat iedereen die probeert gerechtvaardigd te worden door werken van de wet, buiten de genade valt (Gal. 5:4)³³. Dat was zeker niet het geval bij hem.

Paulus had al geschreven dat er niets mis mee was om de rituelen van de wet te blijven onderhouden, met dien verstande dat het duidelijk was dat ze slechts symbolisch waren (Rom. 14:1-7; Kol. 2:16-17)³⁴. Paulus had er alleen wel een probleem mee als de mensen vertrouwden op het houden van de rituelen van de wet in plaats van op Jezus. Ongetwijfeld was het zijn bedoeling om met zijn daden aan de Joden te laten zien dat ook hij heilig had geleefd en de wet niet overtrad.

Hoewel het wel enige moeite kost, is het mogelijk om al deze gebeurtenissen op zo'n manier uit te leggen dat Paulus er geen schuld aan had, maar dat hij steeds

naar de volmaakte wil van God handelde. Dit lijkt ook een meer consequente interpretatie van het leven van Paulus en het zou een verklaring geven waarom hij zo opmerkelijk in gebreke bleef om in zijn latere brieven te belijden dat dit een zonde of vergissing was.

De Heer had nog niet duidelijk meegedeeld dat de wet had afgedaan (2 Kor. 3:13; Ef. 2:15; Heb. 7:18)³⁵. Hij tolereerde het totdat Jeruzalem en de tempel in 70 AD werden verwoest (zie opmerking 4 bij Luc. 19:43)³⁶, toen het onmogelijk werd om veel van de rituelen van de wet uit te voeren. Daarom kan worden verondersteld dat Paulus binnen de perken bleef om de ceremoniële rituelen van de wet uit te voeren, met dien verstande dat het slechts een formaliteit was om de Joden tevreden te stellen zodat ze zouden luisteren naar wat hij had te zeggen.

27 Toen nu de zeven dagen nagenoeg om waren, zagen de Joden uit Asia hem in de tempel, en brachten al het volk in opschudding en zij sloegen de handen aan hem,

28 al schreeuwende: Help, mannen van Israë! Dit is de mens, die tegen het volk, de wet en deze plaats overal allen leert, en nu heeft hij ook nog Grieken in de tempel gebracht en deze heilige plaats ontwijd!

Opmerking 1 bij Handelingen 21:28: Het Oude Testament verbood iedere heiden om de tabernakel en later de tempel binnen te gaan. Hierop stond de doodstraf (Num. 1:51)³⁷. De historicus uit de eerste eeuw, Josephus Flavius, schreef dat op de muur die de voorhof der heidenen scheidde van 'het Heilige' in het Grieks en Latijn was geschreven "geen vreemdeling mag binnengaan binnen de balustrade rond de tempel en omheining, wie daar wordt betrap is zelf verantwoordelijk voor zijn dood, die het gevolg zal zijn".

29 zij hadden al eerder Trofimus uit Efeze met hem in de stad gezien, en zij meenden, dat Paulus hem in de tempel had gebracht.

Opmerking 2 bij Handelingen 21:29: Deze Joden "veronderstelden" dat Paulus er verantwoordelijk voor was om Trofimus in de tempel te brengen, maar er is geen enkele aanwijzing dat het ook zo was. Net zoals hun andere beschuldigingen vals waren, was deze veronderstelling ook onjuist.

30 En de gehele stad kwam in rep en roer, het volk liep te hoop en zij grepen Paulus en sleurden hem de tempel uit; en terstond werden de poorten gesloten.

31 En terwijl zij hem poogden te vermoorden, kwam bericht in bij de overste der bezetting, dat geheel Jeruzalem in opschudding was;

Opmerking 3 bij Handelingen 21:31: Dit waren niet de gelovige Joden die Paulus en de oudsten hadden geprobeerd tevreden te stellen, maar dit waren de Joden die Jezus als de Messias hadden verworpen. In hoofdstuk 22 verdedigde Paulus het gehele Christelijke geloof, niet alleen maar de genade versus de wet om behouden te worden.

Opmerking 4 bij Handelingen 21:31: Zoals in opmerking 3 bij Joh. 18:3³⁸ uitgelegd, had de overste der bezetting 600 mannen onder zich. Een hoofdman (zie opmerking 1 bij Matt. 8:8)³⁹ had de leiding over 100 mannen. Daarom had deze bezetting zes hoofdmannen. Deze man, genaamd Claudius Lysias (Hand. 23:26)⁴⁰ was van de zes de hoogste in rang.

32 deze nam onmiddellijk soldaten en hoofdlieden, en trok op hen af. Toen zij nu de overste en de soldaten zagen, hielden zij op Paulus te slaan.

Opmerking 5 bij Handelingen 21:32: Het was beslist nog niet de tijd voor Paulus om te sterven, zoals blijkt uit het feit dat de Heer later aan hem verschijnt en hem vertelt dat hij in Rome van Jezus zal getuigen (Hand. 23:11)⁴¹. Daarom moest de Heer Paulus bevrijden van deze poging om hem te doden.

Het was een aantal keren gebeurd dat Jezus op een bovennatuurlijke manier tussen Zijn vervolgers doorliep (Luc. 4:30; Joh. 7:30; 8:59)⁴² en dit had ook bij Paulus kunnen gebeuren. Toch gebruikte de Heer in dit geval de Romeinse soldaten om Paulus te beschermen. In Lystra en Derbe verhinderde de Heer niet dat Paulus werd gestenigd, maar Hij wekte hem op een bovennatuurlijke manier op nadat de menigte hem voor dood had achtergelaten (zie opmerking 3 bij Hand. 14:20)⁴³. We kunnen verzekerd zijn van de bescherming van de Heer, maar we kunnen niet zeker zijn van de methode die de Heer zal gebruiken.

33 Toen naderde de overste, liet hem grijpen, en met twee ketenen boeien, en deed er onderzoek naar, wie hij was en wat hij gedaan had.

Opmerking 6 bij Handelingen 21:33: Paulus was waarschijnlijk tussen twee soldaten in geketend met iedere hand geboeid aan de hand van een soldaat.

34 En uit de schare riep de één dit, de ander dat hem toe; en toen hij door het rumoer de ware toedracht niet kon te weten komen, liet hij hem naar de kazerne brengen.

35 En toen hij bij de trappen gekomen was, geschiedde het, dat hij door de soldaten moest gedragen worden wegens het opdringen van de schare;

36 want de volksmenigte volgde, al schreeuwende: Weg met hem!

37 En toen Paulus de kazerne zou worden binnengedragen, zeide hij tot de overste: Mag ik u iets zeggen? En hij zeide: Kent gij dan Grieks?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die dezer dagen oproer maakte en de vierduizend bandieten deed uittrekken naar de woestijn?

Opmerking 7 bij Handelingen 21:38: Josephus Flavius schreef over de gebeurtenis waar deze overste naar verwees. Hij zei dat een Egyptenaar, wiens naam niet bekend was, met 30.000 mannen een aanval had geleid op Jeruzalem. Hij had hen laten geloven dat als ze hem zouden helpen de Romeinen aan te vallen, de muren van Jeruzalem plat zouden neervallen. De Romeinen versloegen deze groep, waarbij ze 400 mannen doodden en 200 mannen gevangen namen. De Egyptenaar ontkwam en werd nooit meer gevonden.

Hoewel Josephus Flavius schreef dat deze Egyptenaar 30.000 mannen had aangevoerd en Lucas meldt dat de overste slechts 4.000 bandieten noemde, beschouwen de meeste geleerden dit als een vergissing van de schrijvers die het werk van Josephus Flavius overschreven. De Griekse delta voor 4 en de lambda voor 30 lijken erg op elkaar. Ook het aantal gewonden en gevangenen wijzen meer op een leger van 4.000 dan van 30.000 mannen.

39 Maar Paulus zeide: Ik ben een Jood uit Tarsus, burger van een welbekende stad in Cilicië; ik vraag u verlof tot het volk te mogen spreken.

Opmerking 8 bij Handelingen 21:39: De meeste mensen zouden zo woedend zijn geweest op de valse beschuldigingen en de slagen die ze van de menigte hadden gekregen dat ze zich alleen maar zouden willen rechtvaardigen of hun woede zouden willen afreageren. Het strekt Paulus tot eer dat hij deze gelegenheid gebruikte om Jezus te verkondigen aan juist die mensen die probeerden hem te doden.

40 En toen hij dit toegestaan had, wenkte Paulus, boven aan de trappen staande, het volk met zijn hand; en toen het geheel stil geworden was, sprak hij hen in de Hebreeuwse taal toe en zeide:

Eindnoten Handelingen 21:

¹ *Hand. 16:6 En zij gingen door het Frygisch-Galatische land, maar werden door de heilige Geest verhinderd het woord in Asia te spreken;*

Opmerking 3 bij Handelingen 16:6: In de tijd van Paulus was Asia het gebied dat overeenkomt met westelijke gebieden van het huidige Turkije. Dit land werd begrensd door de Middellandse Zee, de Zwarte Zee en het westen van Galatië (zie opmerking 1 bij dit vers). Mysië en Bitynië waren de noordwestelijke en noordelijke gebieden van Asia. De zeven kerken, waar het boek Openbaringen aan werd geschreven, waren in Asia (Openb. 1:11).

² *Hand. 20:15 en, vandaar weggevaren, kwamen wij de volgende dag voor Chios en de daaropvolgende staken wij over naar Samos, en de dag daarna kwamen wij te Milete.*

Opmerking 6 bij Handelingen 20:15: Milete was een stad aan de kust van Klein-Azië, ongeveer 55 km ten zuiden van Efeze. Paulus kwam tegen het einde van zijn derde zendingsreis in Milete aan en ontbood de oudsten van de gemeente te Efeze (zie opmerking 3 bij Hand. 18:19) naar Milete om hen te bemoedigen en om afscheid van hen te nemen. Paulus liet Trofimus ziek achter in Milete (zie opmerking 6 bij Hand. 20:4).

³ *Joh. 4:3: verliet Hij Judea en vertrok weder naar Galilea.*

Opmerking 1 bij Joh. 4:3: Judea is afgeleid van het woord Juda en is gebruikt om te verwijzen naar een geografisch gebied in het zuidelijk deel van de staat Israël. De naam wordt in de Bijbel voor het eerst gebruikt in Ezra 5:8, wat tijdens de ballingschap van Israël was, en het kwam waarschijnlijk tijdens de ballingschap in gebruik. De naam is synoniem met het "land van Juda" in het Oude Testament dat door de stammen van Juda en Benjamin in bezit werd genomen.

⁴ *Hand. 17:15 En Paulus' geleiders brachten hem te Athene en vertrokken met de opdracht aan Silas en Timoteüs om zo spoedig mogelijk bij hem te komen.*

Opmerking 1 bij Handelingen 17:15: Athene was een oude stad die naar de beschermgodin van die stad, Athena, was vernoemd. De stad lag rondom de heuvel die Acropolis wordt genoemd (wat top of hoogste punt van de stad betekent), die 156 meter hoog is. De stad lag ongeveer 8 km van de Egeïsche Zee en was met lange muren verbonden aan de havenstad Piraeus.

De Atheners, geallieerd met Sparta, bereikten het hoogtepunt van hun militaire macht met opeenvolgende overwinningen in 490 v.C. op de Perzische koning Darius en in 480 v.C. op zijn zoon Xerxes. Sparta veroverde Athene echter in 404 v.C., waarmee de overheersing van de Atheense staat ophield. Daarna werd Athene veroverd door Filippus II en de zoon van Filippus, Alexander de Grote, breidde het Griekse rijk, waar Athene deel van uitmaakte, uit, helemaal tot India en in het zuiden tot Egypte. In 86 v.C. nam de Romeinse generaal Sulla Athene in bezit.

Veel groter nog dan de politieke invloed van Athene was de culturele invloed. In weerwil van de politieke meevallers bleef Athene het culturele centrum van de voorchristelijke wereld. De bezettende Romeinen stuurden hun veelbelovende studenten naar Athene om daar te studeren en smolten daarmee de Griekse en Romeinse cultuur samen. De Griekse taal heeft veel woorden toegevoegd in iedere belangrijke taal ter wereld. Bekende namen in de Griekse literatuur en filosofie tijdens de gouden eeuw van Pericles, de heerser van Athene, zijn Homerus, Socrates, Plato, Aristoteles en Hippocrates die de vader der medicijnen wordt genoemd.

Dit is het Athene dat Paulus bezoekt. De grootsheid van Athene was zichtbaar in de tempels die op de Acropolis waren gebouwd, zoals de tempel van Athena, het Partenon. Toch was Paulus bedroefd toen hij zag dat de stad geheel aan afgoderij was gewijd (vers 16). Ongetwijfeld verwees hij in zijn verklaringen aan de Korintiërs, zoals in 1 Kor. 1:18-25 staat, ook naar de mensen van Athene, want Korinte lag niet zo ver van Athene vandaan.

Historici uit de tweede eeuw na Christus, zoals Pausanias en Philostratus, hebben het bestaan van het altaar aan de onbekende God (vers 23) bevestigd. Ze gaven aan dat dit altaar langs de weg van de havenstad Piraeus naar de stad Athene stond, en ook op andere plaatsen in de stad werd aangetroffen. Pausanias vervolgt met te zeggen dat de Atheners alle anderen overtroffen in de aandacht die zij aan de goden gaven.

Athene bestaat tegenwoordig nog steeds als de hoofdstad van het moderne Griekenland en heeft een inwonertal van ongeveer 2,5 miljoen mensen.

⁵ *Hand. 16:9 En Paulus kreeg in de nacht een gezicht; er stond een Macedonisch man, die hem toeriep: Steek over naar Macedonië en help ons.*

Opmerking 1 bij Handelingen 16:9: Macedonië was het land dat net ten noorden van Achaje lag (zie opmerking 11 bij Hand. 18:12). Het besloeg het noordelijke gedeelte van wat we tegenwoordig als Griekenland kennen.

De voornaamste steden in Macedonië waren Neapolis (zie opmerking 5 bij Hand. 16:11), Filippi (zie opmerking 6 bij Handelingen 16:12), Amfipolis (zie opmerking 1 bij Hand. 17:1), Apollonia (zie opmerking 2

bij Hand. 17:1), Tesselonica (zie opmerking 3 bij Hand. 17:1) en Berea (zie opmerking 1 bij Hand. 17:10).

Het land Macedonië werd voor het eerst belangrijk in 359 v.Chr., toen Filippus van Macedonië zijn land begon uit te breiden door omringende gebieden te veroveren. Zijn zoon, Alexander de Grote (336-323 v.Chr.) bracht Macedonië, of Griekenland, tot een wereldmacht, zoals in Daniël 8:5, 8, 21-23 was voorspeld. Paulus bracht het Evangelie naar Macedonië op zijn tweede zendingsreis (Hand. 15:40-19:22) en trok tenminste twee keer door dit gebied op zijn derde zendingsreis (Hand. 20:1, 3). De reisgenoten van Paulus, Gajus, Aristarchus, Sopater en Secundus, waren Macedoniërs (Hand. 19:29; 20:4).

⁶ *Hand. 13:13 Paulus en die met hem waren, voeren af van Pafos en kwamen te Perge in Pamfylië; maar Johannes scheidde zich van hen af en keerde weder naar Jeruzalem.*

Opmerking 2 bij Handelingen 13:13: Pamfylië was een Romeinse provincie in Klein-Azië aan de noordkust van de Middellandse Zee. Het werd in het westen begrensd door Lycië, in het noorden door Pisidië, in het oosten door Cilicië en in het zuiden door de Middellandse Zee. De twee belangrijkste steden waren Perge (zie opmerking 1 bij dit vers) en Attalia.

⁷ Hand. 16:6-7 En zij gingen door het Frygisch-Galatische land, maar werden door de heilige Geest verhinderd het woord in Asia te spreken; en bij Mysië gekomen, poogden zij naar Bitynië te reizen, maar de Geest van Jezus liet het hun niet toe.

⁸ Hand. 23:1 En Paulus, de ogen op de Raad gericht, zeide: Mannen broeders, ik voor mij heb een volkomen zuiver geweten voor God over mijn gedrag in het openbaar tot op deze dag.

⁹ *Hand. 12:20 En hij was hevig vertoornd op de Tyriërs en de Sidoniërs; maar zij kwamen als één man tot hem en wisten Blastus, de kamerheer van de koning, voor zich te winnen en zij verzochten om vrede, daar hun land voor zijn voeding van dat des konings afhankelijk was.*

Opmerking 1 bij Handelingen 12:20: Tyrus was een oude Fenicische stad die ongeveer 32 kilometer ten zuiden van Sidon en 42 kilometer pal ten westen van Caesarea Filippi aan de Middellandse Zee lag. De stad bestond uit twee delen: (1) het grootste gedeelte op het vasteland en door een rotskust beschermd en (2) een klein, goed versterkt eiland dat ongeveer 800 meter uit de kust lag. Tyrus was een zeer oude stad die in de veertiende eeuw voor Christus al in Egyptische geschriften werd genoemd.

Hoewel de Heer Fenicië ook inbegrepen had bij het land dat Hij aan de Joden gaf (Num. 34:6-8), hebben ze dit volk nooit veroverd. David sloot een verbond met Chiram, de koning van Tyrus (2 Sam. 5:11) wat na de dood van David door Salomo werd voortgezet. In sommige Bijbelse profetieën tegen Tyrus is er een overvloed aan informatie over het belang en de grote invloed van deze stad (Ezech. 27).

De vriendschapsbanden tussen Tyrus en Israël kwamen tot een eind en de profeet Amos klaagde Tyrus aan omdat ze de Israëlieten aan Edom hadden uitgeleverd (Amos 1:9). Joël zei dat de bevolking van Tyrus en Sidon Israël hadden geplunderd en de Joden als slaven aan de Grieken hadden verkocht (Joël 3:4-6).

De verwoesting van Tyrus werd voorgezegd door Amos (Amos 1:9), Joël (Joël 3:7-8), Jesaja (Jes. 23), Jeremia (Jer. 27:1-11) en Ezechiël (Ezech. 26-28:10; 29:18-20). Nebukadnezar bezette Tyrus 13 jaar lang totdat hij de stad eindelijk kon onderwerpen. In 332 v.Chr. veroverde Alexander de Grote na een belegering van zeven maanden de stad en bouwde een verhoogde weg van het vasteland naar het eiland.

Jezus bezocht de kusten van Tyrus en Sidon (Matt. 15:21-31; Marc. 7:24-31). De inwoners van Tyrus waren al tot het Christendom bekeerd toen Paulus de stad bezocht (Hand. 21:3-4).

De bevolking van Tyrus en Sidon, zoals in dit vers genoemd, stonden niet onder het directe gezag van Herodes, maar hun smalle kustgebied was niet in staat om hen van voedsel te voorzien zonder de hulp van naburige steden, die onder het bewind van Herodes stonden. Dat is de reden dat ze de gunst van Herodes zochten en hem gingen vleien.

¹⁰ *Hand. 8:40 Maar Filippus bleek te Asdod te zijn; en hij trok rond om het evangelie te prediken aan alle steden, totdat hij te Caesarea kwam.*

Opmerking 2 bij Handelingen 8:40: Caesarea was een stad aan de kust van Palestina die van 25 tot 13 v.Chr. door Herodes de Grote was gebouwd. De naam betekent "behorend aan Caesar" en de stad werd ter ere van keizer Augustus gebouwd. Het ligt ongeveer 38 km ten zuiden van de berg Karmel.

Nadat hij was weggevoerd bevond Filippus zich in Caesarea en Handelingen 21:8 vertelt dat hij in Caesarea ging wonen. Cornelius, een Romeinse hoofdman die Christen werd, woonde ook in Caesarea (Hand. 10:1). Paulus bezocht deze stad twee keer en stichtte er een gemeente (Hand. 18:22; 21:8, 16). Later werd Paulus hier gevangen genomen (Hand. 23:23, 33) en moest hij voor Festus en Agrippa verschijnen (Hand. 25:1-4, 6-13). Caesarea was een andere plaats dan Caesarea Filippi (zie opmerking 1 bij Matt. 16:13).

¹¹ Hand. 9:30 Doch toen de broeders dit te weten kwamen, brachten zij hem naar Caesarea en lieten hem vandaar naar Tarsus vertrekken.

¹² Hand. 18:22 En hij kwam te Caesarea, ging aan land en groette de gemeente en ging naar Antiochië.

¹³ Hand. 24:27 Maar toen de termijn van twee jaar voorbij was, kreeg Felix tot opvolger Porcius Festus; en daar Felix de Joden een gunst wilde bewijzen, liet hij Paulus in gevangenschap achter.

¹⁴ *Hand. 10:1 Ener was te Caesarea iemand, genaamd Cornelius, een hoofdman van de zogenaamde Italiaanse afdeling,*

Opmerking 1 bij Handelingen 10:1: Cornelius wordt alleen hier in Handelingen 10 bij naam genoemd. Zijn bekering wordt echter weer genoemd in Handelingen 11:4-17 en er wordt naar verwezen in Handelingen 15:14 en Galaten 2:11-12. De bekering van Cornelius, zijn familie en vrienden is één van de belangrijkste gebeurtenissen die in het boek Handelingen is vastgelegd.

Dit is het eerste vastgelegde verslag van een heiden die tot het Christendom wordt bekeerd (met de mogelijke uitzondering van de Ethiopische kamerling in Handelingen 8:27-28). Voor die tijd bestond de gemeente geheel uit Joden of Joodse proselieten die geloofden dat het onmogelijk was dat iemand een Christen kon worden zonder eerst besneden te zijn of een Jood te worden.

Door deze wonderbaarlijke reeks omstandigheden overtuigde God Petrus ervan dat de heidenen ook Gods volk en dus kandidaten voor redding zijn (verzen 34-35). Hoewel Petrus de gemeente in Jeruzalem uitvoerig over deze gebeurtenis vertelde, was het niet voor alle broeders duidelijk dat de heidenen Christenen konden worden, zoals uit Handelingen 15:1 is op te maken. Op de vergadering in Jeruzalem, zoals in Handelingen 15 beschreven, pleitten Paulus en Barnabas voor de bekering van de heidenen zonder dat ze besneden hoefden te worden en de wet van Mozes moesten houden. Jakobus, één van de leiders van de gemeente in Jeruzalem, was het met Paulus eens en haalde de bekering van Cornelius aan als een bevestiging dat dit waar was. Het is mogelijk dat als Petrus niet was gebruikt om al eerder het evangelie naar de heidenen te brengen, de gemeente van Jeruzalem en de leiders hadden kunnen verwerpen dat de heidenen met hen erfgenamen waren van de redding. Paulus bracht de gebeurtenis van de bekering van Cornelius bij Petrus ter sprake toen deze hem in Antiochië bezocht en Paulus hem zijn huichelarij verweet.

¹⁵ *Hand. 11:19 Zij dan, die verstrooid werden door de verdrukking, welke in verband met Stefanus plaats vond, trokken verder tot Fenicië, Cyprus en Antiochië toe, zonder tot iemand het woord te spreken dan alleen tot de Joden.*

Opmerking 2 bij Handelingen 11:19: Cyprus is een eiland in het noordoostelijk deel van de Middellandse Zee, ongeveer 96 km uit de kust van Syrië en 64 km ten zuiden van de kust van Cilicië. In de dagen van Herodes de Grote (zie opmerking 1 bij Luc. 1:5) was Cyprus vermaard vanwege de kopermijnen. De apostel Barnabas kwam van Cyprus (Hand. 4:36).

Paulus en Barnabas reisden later naar Cyprus tijdens hun eerste zendingsreis (Hand. 13:4). Het evangelie was door deze gelovigen al naar Cyprus gebracht, maar ze hadden het alleen nog maar aan de Joden verkondigd. Paulus kon de Romeinse landvoogd Sergius Paulus bekeren door het oordeel dat kwam op een tovenaars die Elymas werd genoemd (Hand. 13:12).

¹⁶ *Hand. 4:36 En Jozef, die van de apostelen de bijnaam Barnabas gekregen had – wat betekent: zoon der vertroosting –, een Leviet, uit Cyprus afkomstig,*

Opmerking 1 bij Handelingen 4:36: Deze Jozef Barnabas nam een vooraanstaande plaats in onder de vroege gelovigen. Hij was hier leidinggevend in het verkopen van goederen om aan de behoeften van andere gelovigen tegemoet te komen. Later was hij de eerste in Jeruzalem die de bekering van Saulus accepteerde en voor de apostelen diens zaak bepleitte (Hand. 9:26-27). Barnabas werd door de gemeente van Jeruzalem uitgekozen om de geruchten over de bekering van heidenen in Antiochië te onderzoeken, en de Schrift beschrijft hem als "een goed man, vol van de Heilige Geest en van geloof" die veel mensen tot de Heer bracht (Hand. 11:20-24).

Na deze uitzending naar Antiochië ging Barnabas naar Tarsus. Hij nam Saulus mee terug naar Antiochië, waar ze een jaar bleven en de gelovigen onderwezen. Barnabas was degene die door de Heer werd gebruikt om de apostel Paulus uit zijn afzondering van veertien jaar te halen (Gal. 2:1).

Barnabas en Saulus werden door de gemeente van Antiochië uitgekozen om hun giften naar de gemeente in Judea te brengen (Hand. 11:29-30). Barnabas en Saulus keerden terug naar Antiochië waar zij op aanwijzing van de Heilige Geest werden uitgezonden op de eerste zendingsreis van Paulus (Hand. 13:1-3). Ze bezochten zowel het huis van Barnabas te Cyprus als steden in Klein-Azië (Hand. 13-14).

Nadat ze naar Antiochië waren teruggekeerd, werden Paulus en Barnabas door de gemeente van Antiochië naar Jeruzalem gezonden om een geschil te slechten over het besnijden van de gelovigen uit de heidenen (Hand. 15:1-2). Zowel Barnabas als Paulus spraken met de oudsten over deze kwestie (Hand. 15:12). De gemeente van Jeruzalem zond daarop Barnabas en Paulus, evenals een aantal anderen, terug naar Antiochië met een uitspraak van de apostelen in Jeruzalem (Hand. 15:30).

Barnabas en Paulus dienden weer in Antiochië (Hand. 15:35), totdat Paulus aan Barnabas vroeg om hem te vergezellen naar de steden waar ze op hun eerste zendingsreis mensen tot het geloof hadden bekeerd

(Hand. 15:36). Toen Barnabas weigerde om zonder Johannes Marcus te gaan, gingen Paulus en Barnabas uiteen. Barnabas en Johannes Marcus gingen naar Cyprus en Paulus ging met Silas naar Klein-Azië. Later vermeldt Paulus Barnabas in zijn geschriften (1 Kor. 9:6; Kol. 4:10), hoewel Barnabas in het boek Handelingen verder niet meer wordt genoemd. Kennelijk werd Barnabas, voordat hij en Paulus metgezellen werden, samen met Petrus en anderen van zijn overtuiging van de vrijheid in Christus afgehaald uit angst voor de wettische Joden (Gal. 2:13).

¹⁷ *Hand. 18:23 En toen hij daar een tijd lang geweest was, ging hij weer weg en doorreisde achtereenvolgens het land van Galatië en Frygië om al de discipelen te versterken.*

Opmerking 2 bij Handelingen 18:23: Dit is het begin van de derde zendingsreis van Paulus. Deze reis duurde ongeveer vier jaar, van ongeveer 54 tot 58 AD. Drie jaar daarvan bracht hij door in Efeze (Hand. 20:31).

¹⁸ *Joh. 2:12 Daarna daalde Hij af naar Kafarnaüm, Hij, zijn moeder en zijn broeders en zijn discipelen, en zij bleven daar niet vele dagen.*

Opmerking 2 bij Joh. 2:12: De Schrift noemt vier broers van Jezus, nl. Jacobus, Jozef, Simon en Judas en maakt bekend dat Hij tenminste twee zusters had. Uit Joh. 7:5 (wat plaatsvond tijdens de laatste zes maanden van de bediening van Jezus) blijkt dat de broers van Jezus tegen het eind van Zijn bediening nog steeds niet in Hem geloofden. In Handelingen 1:14 staat echter dat de broers van Jezus aanwezig waren bij de Hemelvaart van Jezus en met de andere discipelen in de bovenzaal wachtten tot de dag van Pinksteren. In 1 Korintiërs 9:5 worden ze als medewerkers aangeduid en in Galaten 1:19 wordt Jacobus een apostel genoemd.

Vanwege deze verwijzing naar Jacobus als een apostel en vanwege het feit dat Paulus hem samen met Petrus noemt als de enige twee apostelen die hij in Jeruzalem zag, wordt verondersteld dat de Jacobus waarover in Handelingen 12:17; 15:13; 21:18; Galaten 1:19; 2:9,12 gesproken wordt niemand minder is dan de broer van de Heer. Dit zou Jacobus (de broer van de Heer) het hoofd van de gemeente in Jeruzalem maken. Jacobus, de broer van Johannes en één van de twaalf discipelen van Jezus, was toen al aan de marteldood gestorven (Hand. 12:2).

De overlevering heeft geprobeerd uit te leggen dat deze broers en zusters van Jezus eigenlijk Zijn neven waren of kinderen van Jozef uit een eerder huwelijk, in een poging om de leerstelling van de eeuwige maagdelijkheid van Maria te ondersteunen. Het gebruik van het woord "eerstgeborene" in Matteüs 1:25 en Lucas 2:7, in plaats van "de enig geborene" ondersteunt echter de gedachte dat Maria andere kinderen had. Neem in dit verband ook nota van de profetie in Psalm 69:9. Er is geen enkele reden om deze schriftplaatsen niet op te vatten zoals ze er staan en te geloven dat zij de kinderen van Maria waren.

¹⁹ *Marc. 1:19 En een weinig verder gegaan zijnde, zag Hij Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en Johannes zijn broeder, terwijl dezen bezig waren in het schip hun netten in orde te brengen.*

Opmerking 3 bij Marc. 1:19: De naam Jakobus betekent "vervanger", "verdringer", "iemand die de voet licht". In het Nieuwe Testament worden vijf mannen genoemd die Jakobus heten: (1) Jakobus, de halfbroer van onze Heer Jezus; (2) Jakobus, de zoon van Alfeüs, die ook één van de twaalf apostelen was (Matt. 10:3; Marc. 3:18; Luc. 6:15; Hand. 1:13); (3) Jakobus, de zoon van Maria en de broer van Josef (Matt. 27:56; Marc. 16:1; Luc. 24:10) die ook wel "de jongere" werd genoemd (Marc. 15:40); (4) Jakobus, de vader van de apostel Judas (Luc. 6:15; Hand. 1:13; Judas). Het is mogelijk dat deze Jakobus dezelfde man is als Jakobus, de zoon van Alfeüs; en (5) Jakobus, de broer van Johannes en de zoon van Zebedeüs, over wie in dit vers wordt gesproken.

Deze Jakobus, de zoon van Zebedeüs en broer van Johannes was één van de eerste discipelen van Jezus (verzen 19-20). Jakobus en zijn broer Johannes waren vissers en werkten samen met Petrus en Andreas (Luc. 5:10). Uit Matteüs 27:56, vergeleken met Marcus 15:40 en Johannes 19:25 is op te maken dat het mogelijk is dat de moeder van Jakobus, Salomé, ook een zuster van Maria, de moeder van Jezus, was. Salomé vroeg samen met Jakobus en Johannes of haar ene zoon aan Zijn rechterhand en haar andere aan Zijn linkerhand kon zitten als Hij in Zijn koninkrijk kwam (Matt. 20:20-23, Marc. 10:35-40). Jezus gaf Jakobus en zijn broer Johannes de naam "Boanerges", wat "zonen van de donder" betekent (Marc. 3:17). Jakobus en Johannes kregen een flinke berisping van Jezus toen ze vuur uit de hemel over de Samaritanen wilden afroepen (Luc. 9:54-56).

Jakobus was één van de drie discipelen die tot de intieme kring van de twaalf apostelen van Jezus behoorde. Hij had het voorrecht om bij een aantal bijzondere gebeurtenissen bij Jezus te zijn (Matt. 17:1-9; Marc. 5:37-43; 14:33). Jakobus was één van de discipelen die op het meer van Galilea aan het vissen was toen Jezus in Zijn verheerlijkte lichaam aan hen verscheen (Joh. 21:2). Hij was ook aanwezig bij de Hemelvaart van Jezus (Hand. 1:8-13) en op de Pinksterdag toen de Heilige Geest werd gegeven (Hand. 2:1). Jakobus was de eerste van de apostelen die de marteldood stierf (Hand. 12:2).

²⁰ *Hand. 12:17 En hij wenkte met zijn hand, dat zij zwijgen moesten, en verhaalde hun, hoe de Here hem uit de gevangenis had geleid en hij zeide: Bericht dit aan Jakobus en de broeders. En hij vertrok en reisde naar een andere plaats.*

Opmerking 15 bij Handelingen 12:17: De Jakobus waar hierover gesproken wordt is de halfbroer van de Heer (zie opmerking 2 bij Joh. 2:12 en opmerking 3 bij Marc. 1:19). Jakobus, de broer van Johannes, die één van de eerste twaalf discipelen van Jezus was, was al door Herodus om het leven gebracht (Hand. 12:2).

²¹ Handelingen 15:12 En de gehele vergadering werd stil en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen wat al tekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

²² Rom. 2:14 Wanneer toch heidenen, die de wet niet hebben, van nature doen wat de wet gebiedt, dan zijn dezen, ofschoon zonder wet, zichzelf tot wet.

Ef. 2:12 dat gij te dien tijde zonder Christus waart, uitgesloten van het burgerrecht Israëls en vreemd aan de verbonden der belofte, zonder hoop en zonder God in de wereld.

²³ Ex. 31:16-17 De Israëlieten zullen de sabbat onderhouden, door de sabbat te vieren, zij en hun nageslacht, als een altoosdurend verbond. Tussen Mij en de Israëlieten is deze een teken voor altoos, want in zes dagen heeft de HERE de hemel en de aarde gemaakt, en op de zevende dag heeft Hij gerust en adem geschept.

²⁴ *Luc. 5:36 Hij sprak ook een gelijkenis tot hen: Niemand scheurt een lap van een nieuw kledingstuk af om die op een oud kledingstuk te zetten. Anders zal hij niet alleen het nieuwe scheuren, maar de lap van het nieuwe zal ook niet passen bij het oude.*

Opmerking 1 bij Luc. 5:36: Deze twee gelijkenissen (de nieuwe lap die op een oud kledingstuk wordt gezet en de nieuwe wijn in oude zakken) zijn een reactie op de kritiek van de schriftgeleerden en Farizeeën (vers 30) en de vraag van de discipelen van Johannes de Doper (Matt. 9:14; Marc. 2:18) waarom Jezus niet onderwees volgens hun religieuze tradities en verwachtingen. De hoofdgedachte van deze gelijkenissen is te laten zien dat Jezus was gekomen om iets nieuws te doen (Jes. 43:18-19; Jer. 31:31-34; Heb. 8:7-13) dat zich niet liet mengen met de gebruiken van het oude verbonden die de mensen gewoon waren te doen. In de dagen van Jezus zou een nieuwe lap krimpen als het voor de eerste keer werd gewassen en zou het afscheuren van het oude kledingstuk waarop het was genaaid en dat al gekrompen was, wat de scheur alleen maar groter zou maken. Dit illustreert dat Jezus niet gekomen was om de oude wet van Mozes te verstellen, maar om deze te vervangen (Heb. 7:18-19). Evenzo moest nieuwe wijn, die nog niet gegist was, in nieuwe of vernieuwde wijnzakken worden gedaan om mogelijk te maken dat door de gasvorming het volume in de zak werd vergroot tijdens het gistingsproces. Een oude wijnzak, die al was uitgerekt, zou anders gewoon uit elkaar barsten en de wijn zou verloren gaan. De wetten van het Oude Testament konden zich nooit zo ver uitrekken om de waarheden van genade van het Nieuwe Testament te bevatten (Heb. 10:1-10). Jezus maakte ons vrij van de veroordeling van de wetten van het Oude Testament (Rom. 6:14; 7:1-4; 8:2; 10:3-4; Gal. 3:12-14, 23-24; 5:4; Fil. 3:9).

²⁵ Num. 6:13-15 Dit nu is de wet aangaande de nazireeër. Wanneer de tijd van zijn nazireeërschap ten einde is, dan zal men hem naar de ingang van de tent der samenkomst brengen, en hij zal zijn offergave de HERE aanbieden: een gaaf éénjarig schaap als brandoffer en een gave, éénjarige ooi als zondoffer en een gave ram als vredeoffer, met een korf ongezuurde broden van fijn meel, koeken aangemaakt met olie, en dunne ongezuurde broden bestreken met olie, met het bijbehorend spijsoffer en de bijbehorende plengoffers.

²⁶ Fil. 4:12 Ik weet wat armoede is en ik weet wat overvloed is. In elk opzicht en in alle dingen ben ik ingewijd, zowel in verzadigd worden als in honger lijden, zowel in overvloed als in gebrek.

²⁷ *Matt. 22:36 Meester, wat is het grote gebod in de wet?*

Opmerking 1 bij Matt. 22:36: Jezus maakte bekend dat de wetten van het Oude Testament waren bedoeld om ons te leren van God te houden en van anderen te houden. Daarom waren de twee geboden die rechtstreeks te maken hadden met het houden van God en van anderen (Lev. 19:18 en Deut. 6:5) de belangrijkste.

De religieuze leiders waren zo in beslag genomen door het houden van ieder klein detail van de wet dat ze het zicht op het uiteindelijke doel hadden verloren. Ze hielden noch van God noch van hun medemensen en toch dachten ze dat ze de wet hielden. Hetzelfde gebeurt tegenwoordig. Sommige van de meest wrede daden die mannen hun medemensen hebben aangedaan zijn gedaan in de naam van de Heer door mensen die dachten dat ze de heilige geboden van Gods Woord verdedigden. Als we echter een van deze twee grootste geboden schenden in een poging om andere geboden na te leven, dan passen we Gods Woord

verkeerd toe, net zoals deze religieuze Joden deden.

De wet van het Oude Testament en de genade van het Nieuwe Testament brengen mensen naar hetzelfde einddoel, namelijk om van God te houden en van onze naasten. De motiveringen voor dit einddoel zijn echter verschillend. De wet van het Oude Testament motiveerde de mensen om van God en hun naasten te houden door angst voor straf als ze nalieten dit te doen, terwijl de genade van het Nieuwe Testament ons vrijelijk Gods soort van onvoorwaardelijke liefde geeft en vertelt ons om lief te hebben zoals God ons heeft liefgehad (Ef. 4:32).

Het is mogelijk om heilige daden te verrichten en toch niet van God te houden, maar het is onmogelijk voor deze goddelijke liefde om geen heiligheid voort te brengen. Heiligheid is een vrucht (Rom. 6:22) en niet een wortel om van God te houden (zie opmerking 2 bij Luc. 11:42).

²⁸ *Matt. 23:26 Gij blinde Farizeeër, reinig eerst de inhoud van de beker; dan zal hij ook van buiten rein worden.*

Opmerking 21 bij Matt. 23:26: Deze schriftgeleerden en Farizeeërs waren zich alleen maar bewust van uiterlijke daden en ze begrepen niet dat het om de gesteldheid van het hart gaat. Religie (de mens die probeert om God te benaderen) zal in dit opzicht altijd verschillen van Christendom (God die naar de mens komt). "De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Here ziet het hart aan" (1 Sam. 16:7).

Religie houdt zich alleen maar bezig met de daden van mensen omdat het een bediening is van mensen die vieselijk gezind zijn. Werkelijk Christendom gaat rechtstreeks naar iemands hart. Jezus zei dat als we de inhoud van de beker zouden reinigen (d.w.z. onze harten), de buitenkant dan ook rein zou zijn (d.w.z. onze daden). Als bij iemand het hart is veranderd, dan is het onmogelijk dat deze verandering dan niet zijn daden zal weerspiegelen (Spr. 23:7; Matt. 12:34).

Eén van de favoriete boodschappen van religie is dat als je maar op de goede manier handelt, jijzelf wel goed zult zijn. Niets kan minder waar zijn. Je moet wedergeboren zijn (Joh. 3:3-7). En als je wedergeboren bent, dan is heiligheid een nevenproduct en niet de manier om een relatie met God te hebben (Rom. 6:22).

²⁹ Hand. 15:20 maar hun aanschrijven, dat zij zich hebben te onthouden van wat door de afgoden bezoedeld is, van hoererij, van het verstikte en van bloed.

³⁰ Num. 6:2-7 Wanneer iemand, man of vrouw, een bijzondere gelofte wil afleggen, de nazireeërgelofte, om zich aan de HERE te wijden, dan zal hij zich van wijn en bedwelmende drank onthouden, geen azijn van wijn of van bedwelmende drank drinken noch enige uit druiven bereide drank, en geen druiven eten, noch verse noch gedroogde. Al de tijd van zijn nazireeërschap zal hij niets eten, dat van de wijnstok afkomstig is, van de pitten af tot de toppen der ranken toe. Al de tijd van zijn nazireeërgelofte zal geen scheermes over zijn hoofd komen; totdat de tijd, voor welke hij zich aan de HERE gewijd heeft, ten einde is, zal hij heilig zijn, hij zal zijn hoofdhaar lang laten groeien. Al de tijd, dat hij zich aan de HERE gewijd heeft, zal hij bij geen dode komen; aan zijn vader noch zijn moeder, aan zijn broeder noch zijn zuster mag hij zich, na hun sterven, verontreinigen, want het nazireeërschap zijns Gods is op zijn hoofd.

³¹ Gal. 2:3-5 Maar zelfs Titus, die bij mij was, werd, ofschoon hij een Griek was, toch niet gedwongen zich te laten besnijden; en dat met het oog op de binnengedrongen valse broeders, lieden, die waren binnengeslopen, om onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, te bespieden, en zo ons tot slavernij te brengen. Wij zijn voor hen geen ogenblik gedwee uit de weg gegaan, opdat de waarheid van het evangelie ook verder bij u zou blijven.

³² Rom. 9:1-3 Ik spreek de waarheid in Christus, ik lieg niet, want mijn geweten betuigt mij dit mede door de heilige Geest: ik heb een grote smart en een voortdurend hartzeer. Want zelf zou ik wel wensen van Christus verbannen te zijn ten behoeve van mijn broeders, mijn verwanten naar het vlees.

³³ Gal. 5:4 Gij zijt los van Christus, als gij door de wet gerechtigheid verwacht; buiten de genade staat gij.

³⁴ Rom. 14:1-7 Aanvaardt de zwakke in het geloof, maar niet om overwegingen te beoordelen. De een gelooft, dat hij alles eten mag, maar de zwakke eet plantaardig voedsel. Wie wèl eet, minachte hem niet, die niet eet, en wie niet eet, oordele hem niet, die wèl eet, want God heeft hem aanvaard. Wie zijt gij, dat gij eens anders knecht oordeelt? Of hij staat of valt, gaat zijn eigen heer aan. Maar hij zal staande blijven, want de Here is bij machte hem vast te doen staan. Deze [immers] stelt de ene dag boven de andere, gene stelt ze alle gelijk. Ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd. Wie aan een bepaalde dag hecht, doet het om de Here, en wie eet, doet het om de Here, want hij dankt God; en wie niet eet, laat het na om de Here en ook hij dankt God. Want niemand onzer leeft voor zichzelf, en niemand sterft voor zichzelf.

Kol. 2:16-17 Laat dan niemand u blijven oordelen inzake eten en drinken of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat, dingen, die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid van Christus is.

³⁵ 2 Kor. 3:13 geheel anders dan Mozes, die een bedekking voor zijn gelaat deed, opdat de kinderen Israëls geen blik zouden slaan op het einde van hetgeen moest verdwijnen.

Ef. 2:15 doordat Hij in zijn vlees de wet der geboden, in inzettingen bestaande, buiten werking gesteld heeft, om in Zichzelf, vrede makende, de twee tot één nieuwe mens te scheppen,

Heb. 7:18 Want een vroeger voorschrift wordt wel afgeschaft, als het zonder kracht en nut is,

³⁶ *Luc. 19:43 Want er zullen dagen over u komen, waarin uw vijanden een bolwerk tegen u zullen opwerpen*

Opmerking 4 bij Luc. 19:43: “Want er zullen dagen over u komen” geeft aan dat Jezus de belegering en uiteindelijke nederlaag van Jeruzalem door de Romeinen onder Titus in 70 AD voorzag. De Romeinse landvoogden kregen te maken met een toenemende inbreuk op recht en orde. In 66 AD kwamen de Joden in opstand. Dit duurde ongeveer drie en een half jaar totdat Titus, de Romeinse generaal, op 6 augustus 70 AD zich een toegang tot de stad forceerde. Titus verbrandde de tempel, die een symbool was voor zowel de Joodse religie als de weigering van de Joden om zich te onderwerpen aan het gezag van de Romeinen. De tempel van Herodes was een indrukwekkend gebouw (zie opmerking 1 bij Joh. 2:20) dat met goud was bedekt. Toen de Romeinen de tempel verbrandden, smolt het goud en liep het in de barsten van de stenen van het gebouw. Josephus Flavius beschrijft dat een aantal stenen in de stad 28 meter lang, 3 meter hoog en 4 meter breed waren.

In een poging om al het gesmolten goud, dat tussen de stenen liep, weer te bemachtigen, werd iedere steen verplaatst en werd de stad omgeploegd. Op deze manier werden de woorden van de Heer (Matt. 24:4; Marc. 13:2; Luc. 19:44; 21:6) en de profetie van Micha 3:12 op een wonderbaarlijke manier vervuld. De stad werd totaal verwoest. Alleen de drie westelijke torens van Herodes bleven staan.

³⁷ Num. 1:51 Wanneer de tabernakel moet opbreken, dan zullen de Leviëten hem uit elkander nemen, en wanneer de tabernakel moet legeren, dan zullen de Leviëten hem oprichten, maar de onbevoegde, die nadert, zal ter dood gebracht worden.

³⁸ *Joh. 18:3 Judas dan kwam daar, die een afdeling soldaten tot zijn beschikking had gekregen en dienaars van de overpriesters en de Farizeeën, voorzien van lantaarns, fakkels en wapenen.*

Opmerking 3 bij Joh. 18:3: De andere evangelieschrijvers beschrijven dat Judas met een grote schare kwam, maar Johannes gebruikt het woord “afdeling”. Het Griekse woord voor “afdeling” is “spreira” en het geeft aan dat het gaat om “een grote eenheid mannen, een cohort, ongeveer 600 infantristen onder bevel van een tribuun (overste)” Er waren ook nog anderen bij deze afdeling, zoals Malchus, de dienaar van de overpriester (vers 10) en de overpriesters zelf (Luc. 22:52).

³⁹ *Matt. 8:8 Doch de hoofdman antwoordde en zeide: Here, ik ben niet waard, dat Gij onder mijn dak komt, maar spreek slechts een woord en mijn knecht zal herstellen.*

Opmerking 1 bij Matt. 8:8: Een hoofdman was een kapitein van 100 soldaten, wat een zestigste was van een Romeins legioen van 6.000. Hoewel hij onder bevel stond van het Romeinse leger, was deze hoofdman, afgaande op hoe de Joden hem beschouwden, duidelijk een godvruchtig man. Een andere voorbeeld van een godvruchtige hoofdman wordt gevonden in Handelingen 10. Cornelius, een hoofdman van de zogenaamde Italiaanse afdeling, was een godvruchtig man, een vereerder van God met zijn gehele huis, die vele aalmoezen aan het volk gaf en geregeld tot God bad (Hand. 10:2).

Een hoofdman was aanwezig bij de kruisiging van Jezus (Matt. 27:54; Marc. 15:39; Luc. 23:47) en, afgaande van zijn reactie en “zij die met hem Jezus bewaakten”, zullen er onderling behoorlijk wat gesprekken gevoerd zijn tussen de mannen van het Romeinse leger die naar Jezus keken. Het feit dat hoofdmannen dienaren hadden (Luc. 7:2; Hand. 10:7), synagogen bouwden voor de Joden (Luc. 7:5) en veel aalmoezen gaven (Hand. 10:2) kan erop wijzen dat een hoofdman een uitstekend inkomen genoot vergeleken met anderen uit die tijd.

⁴⁰ Hand. 23:26 Claudius Lysias groet de hoogedele stadhouder Felix.

⁴¹ Hand. 23:11 En de volgende nacht stond de Here bij hem en zeide: Houd moed, want zoals gij te Jeruzalem van Mij getuigd hebt, moet gij ook te Rome getuigen.

⁴² Luc. 4:30 Maar Hij ging midden tussen hen door en vertrok.

Joh. 7:30 Zij trachtten Hem dan te grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem, want zijn ure was nog niet gekomen.

Joh. 8:59 Zij namen dan stenen op om naar Hem te werpen; maar Jezus verborg Zich en verliet de tempel.

⁴³ *Hand. 14:20 Doch toen de discipelen hem omringd hadden, stond hij op en ging de stad binnen. En de volgende dag vertrok hij met Barnabas naar Derbe.*

Opmerking 3 bij Handelingen 14:20: Dit moet een zeer wonderbaarlijke genezing van de apostel Paulus zijn geweest. De Schrift zegt niet dat Paulus dood was, maar als hij dat niet was, dan was hij zo dichtbij de dood dat degenen die geprobeerd hadden hem te doden ervan overtuigd waren dat hij dood was. Toch stond Paulus zelf op en de volgende dag reisde hij naar Derbe, dat 30 tot 80 kilometer van Lystra verwijderd lag (zie opmerking 5 bij Handelingen 14:6). Om die afstand te lopen of te berijden zou al zwaar genoeg zijn geweest voor iemand in een goede conditie, maar het zou een wonder zijn geweest voor een man die de dag tevoren was gestenigd en voor dood was achtergelaten.

Dit laat er geen twijfel over bestaan dat Paulus ofwel uit de dood werd opgewekt, of dat hij een wonderbaarlijke genezing ontving. Toch is het mogelijk dat, toen hij in Derbe aankwam, zijn lichaam nog de tekenen van de steniging vertoonde en dat hij nog steeds in een herstelproces zat. Dit is waarschijnlijk de lichamelijke toestand waar Paulus naar verwees toen hij aan de Galaten schreef (Gal. 4:13-15) en het kan sommige littekens verklaren die hij volgens zijn eigen zeggen in zijn lichaam droeg (Gal. 6:17).

Hebt u vragen of commentaar n.a.v. deze studie of vertaling, neem dan gerust [contact](#) met ons op.

Over de auteur:

Het onderwijs van Andrew Wommack bereikt miljoenen christenen over de hele wereld. Dit radicale onderwijs doorbreekt tradities en leringen die soms generaties lang zijn overgeleverd, maar niet gebaseerd blijken te zijn op een grondig kennen en begrijpen van Gods Woord. Door Wommacks onderwijs vallen voor veel christenen de puzzelstukjes van de Bijbel op hun plaats, waardoor het weer een springlevend boek wordt dat hen leven geeft, zoals God het altijd bedoeld heeft.

Indien u bent gezegend door deze studie, geef haar door aan anderen van wie u denkt dat ze erdoor gezegend kunnen worden. Ook kunt u de verspreiding van het onderwijs van Andrew Wommack in Nederland ondersteunen door een gift over te maken op rekening IBAN: NL83 RABO 0114 1764 85 t.n.v. Andrew Wommack Ministries Nederland te Naarden. Ook kunt u overwegen partner te worden. Dit is al mogelijk vanaf €10,- per maand. Iedere nieuwe partner ontvang een boek naar keuze (ter waarde van van max. €12,-).

Inmiddels zijn de meerdere studies van Andrew Wommack in boekvorm in het Nederlands verschenen. Graag verwijzen wij u daarvoor naar onze website www.andrewwommack.nl